

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar, Temel Etik İlke ve Değerler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Kocaeli Üniversitesi mensupları tarafından akademik, idari ve hizmet faaliyetlerinde, paydaşlarıyla ilişkileri sırasında uyulması gereken etik ilkelerin belirlenmesini ve uygulanmasını sağlamayı amaçlayan Üniversite Etik Kurulunun yapısı, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Kocaeli Üniversitesi mensuplarınca yapılan bilimsel araştırma ve çalışmalarda uzman etik kurullarının görev alanlarının dışında kalan araştırma etiği konularını; Kocaeli Üniversitesi personelinin görevlerini ve hizmeti yürütürken uymaları gereken etik davranış ilke ve kuralları ile Üniversite Etik Kurulunun yapısını, görevlerini, çalışma biçimini, başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Başkan: Kocaeli Üniversitesi Etik Kurul Başkanını,
 - b) Etik İhlali: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymayan kasıtlı durumları,
 - c) Etik İlke ve Kurallar: Ulusal ve uluslararası mevzuat, anlayış ve bildirgeler çerçevesinde yer alan etik ilke ve kuralları,
 - ç) Etik Kurul: Kocaeli Üniversitesi Etik Kurulunu,
 - d) Etik Özensizlik: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymada özensizlik, dikkatsizlik, bilgisizlik, deneyimsizliğe dayalı kasıtlı olmayan sebepleri,
 - e) Paydaş: Kocaeli Üniversitesinin görevleri ve faaliyetleri bakımından kurumla bağlantıda bulunan kişi ve kurumları,
 - f) Rektör: Kocaeli Üniversitesi Rektörünü,
 - g) Sekreterlik: Etik Kurul Sekreterliğini,
 - ğ) Senato: Kocaeli Üniversitesi Senatosunu,
 - h) Uzman Etik Kurullar: Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulları ile tıp, ilaç, hayvan araştırmaları ve benzeri konularda etik değerlendirmeler yapan ve görüş veren uzman etik kurulları,
 - ı) Üniversite: Kocaeli Üniversitesini,
 - i) Üniversite Birimleri: Kocaeli Üniversitesine bağlı enstitüleri, fakülteleri, yüksekokulları, meslek yüksekokullarını, konservatuvarı, araştırma ve uygulama merkezleri ve birimlerini, idari birimleri, sosyal, kültürel ve sportif merkezleri ve Teknoloji Geliştirme Bölgesini,
 - j) Üye: Kocaeli Üniversitesi Etik Kurul üyesini,
 - k) Üniversite Mensupları: Kocaeli Üniversitesinde ve bağlı birimlerde tam ve yarı zamanlı çalışmakta olan akademik ve idari personel ile öğrencileri,
- ifade eder.

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜK
Rektör Yardımcısı

Üniversitenin temel etik ilke ve değerleri

MADDE 5- (1) Üniversitenin sorumluluklarını ve görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi ve sağlıklı çalışabilmesi için, bireylerarası ve kurumlar arası ilişkilerde, en başta insan haklarına ve onuruna azami saygı temelinde yüksek etik standartların egemen kılınması gereklidir. Bu nedenle, etik konulardaki duyarlılığı tüm Üniversite bünyesine yaymak ve bütün Üniversite mensuplarının gönüllü katılımlarıyla, kurumu sahiplendiren, özendiren ve bilinçlendiren bir ortamı geliştirmeyi hedefleyen bir zihniyeti olgunlaştırmak çok önemlidir. Etik kodlar aracılığıyla etğin kurumsal düzeyde korunması ve kusurlulara yaptırım uygulanması kadar, kurum olarak etik kültürünün benimsenmesi ve etik sorunların oluşmamasının sağlanması da esastır.

(2) Üniversite, üniversite yaşamının ve akademik faaliyetin evrensel etik ilkelerini benimser. Bu ilkelerin, bilim, sanat, araştırma, yayın, eğitim-öğretim ve diğer kamu hizmetlerinin sunumunda ve paydaşlarıyla ilişkilerde tüm Üniversite mensuplarıncı sahiplenilerek yüceltileceği öngörülür. Söz konusu temel etik ilkeler, Üniversite mensuplarının eylemlerinin etik bakışla değerlendirilmesinde esas ölçütü oluşturur.

Etik ilkeler

MADDE 6- (1) Etik ilkeler şunlardır:

- a) İnsana saygı, insan hak ve özgürlüklerine saygı temel prensip kabul edilir.
- b) Dil, köken, renk, bedensel özellikler, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri özellikleri nedeniyle kişiler arasında ayırım yapılmaz.
- c) Dürüstlük, doğruluk ve açıklık esastır.
- ç) Üniversitede her konunun özgürce tartışılmasına özen gösterilir.
- d) Üniversitedeki her personel görevlerini hak ve sorumluluklarının bilinci içerisinde, dayanışma ile yerine getirir.
- e) Çevreye ve topluma karşı duyarlılık gösterilir.
- f) Üniversitenin olanakları kişisel çıkarlar için kullanılmaz.
- g) Nüfuz ve güç kullanma, özlük haklarını engelleme gibi baskı yöntemleri uygulanmaz.
- ğ) Bilimsel faaliyetler desteklenerek özendirilir, akademik liyakate, deneyim ve emeğe saygı gösterilir.
- h) Öğretim elemanları araştırmalarında bilimsel anlayış ve ölçütlere titizlikle uyarlar.
- ı) Öğrenciye değer verilir, öğrencilerin farklı görüş, düşünce ve önerileri saygıyla karşılanır.
- i) Ders kitapları ve yardımcı araç gereçlerin alımı konusunda öğrencilere zorlama yapılmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik Kurul

Etik Kurulun oluşumu

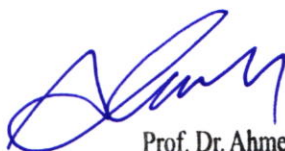
MADDE 7- (1) Etik Kurul; Rektörün önerisiyle Senato tarafından seçilen dokuz (9) üyeden oluşur. Üyeler kendi aralarından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçerler. Disiplin cezası almış ya da hakkında etik ihlal kararı verilmiş kişiler Etik Kurul üyeliğine seçilemez.

Etik Kurul üyelerinin görev süreleri

MADDE 8- (1) Etik Kurul Üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi biten bir üye yeniden seçilebilir. Etik Kurul üyelerinin süreleri dolmadan, üyeliği sona erdiren nedenler dışında, herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez.

(2) Üyeliği sona erdiren haller kapsamında, boşalan Kurul üyeliklerine iki ay içerisinde aynı nitelikte yeni üyelerin görevlendirmesi yapılır.

(3) Görev süresinin tamamlanması dışında üyeliği sona erdiren durumlarda görevlendirilen yeni üye, yerine görevlendirildiği üyenin görev süresini tamamlar.

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜK
Rektör Yardımcısı

Etik Kurul üyeliğini sona erdiren haller

MADDE 9- (1) Etik Kurul üyeliği yalnızca aşağıdaki hallerde sona erer:

- a) Görev süresinin tamamlanması,
- b) Yazılı istifa beyanı,
- c) Üniversiteden ayrılma,
- ç) Bir takvim yılı içinde izinsiz veya mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmama; en az altı ay süre ile izinli, raporlu veya görevli olarak Üniversitede bulunmama,
- d) Etik Kurul üyeliği sırasında disiplin cezası almış ya da hakkında etik ihlal kararı verilmiş olması.

(2) Bu Yönergenin 9 uncu maddesinin (a) ve (b) bentlerinin dışındaki durumlarda; Rektörün önerisiyle Senato tarafından üyeler görevden alınabilir. Karar ilgiliye tebliğ ile yürürlüğe girer.

(3) Bu madde kapsamında üyeliği sona eren üyelerin yerine Rektörün önerisiyle Senato tarafından yeni üyeler atanır.

Etik Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 10 – (1) Etik Kurul, bu Yönergenin uygulanmasını sağlamaya yönelik olarak her türlü çalışmayı yürütmekle görevli olup, bu amaçla her türlü kararı alma hak ve yetkisine sahiptir.

(2) Etik Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Üniversitenin akademik ve idari birimlerinde, araştırma, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetlerinde ortaya çıkan etik sorunlarda, etik ilke ve kurallar doğrultusunda, yeterli ve inandırıcı kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir; etiğe aykırılık anlamında bir değerlendirme ve görüş verebilmek için etiğe aykırı davranışın kasıt, özensizlik veya dikkatsizlik sonucunda gerçekleşmiş olmasını esas alır.
- b) Gerektiğinde yeni ilke ve kurallar oluşturur.
- c) Etik ilke ve kuralların uygulanma yöntemlerini belirler.
- ç) Üniversite bünyesinde temel alınacak etik ilkeleri ve politikaları geliştirir.
- d) Üniversitede etik yaşam kültürünün yaygınlaşması ve etik duyarlılık kazanılması için eğitim ve benzeri çalışmaları düzenler.
- e) Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları değerlendirerek gerektiğinde Rektörlüğe öneride bulunur.
- f) Hakkında değerlendirme yaptığı, karar aldığı, görüş verdiği tüm etik konular ve sorunlarda gizlilik içinde çalışır; ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutar.
- g) Etik Kurula katılan her yeni üyeye Kurul tarafından eğitim verilir. Yeni Kurul üyelerinin ilk rapörtörlük görevlerinde deneyimli bir üye kendilerine danışman olarak eşlik edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulun Çalışma Usul ve Esasları

Etik Kurula başvuru

MADDE 11- (1) Etik Kurula başvuru, Rektörlük Makamı veya Etik Kurul Başkanlığına hitaben yazılacak dilekçe ile yapılabilir. Başvuruda bulunabilmek için başvuranın menfaatinin etkilenmesi şartı aranmaz.

(2) Başvuru koşulları şunlardır:

- a) Dilekçede; başvuranın adı, soyadı, T.C. kimlik numarası, adresi, diğer iletişim bilgileri ve imzasının bulunması zorunludur. Sahte kimlik bilgileri ile yapılan başvurular incelenmeye alınmaz.
- b) Başvurunun okunaklı ve anlaşılır olması gerekir.
- c) Başvurunun Etik Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.
- ç) Daha önce Kurul tarafından incelenmiş şikâyet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe değerlendirmeye alınmaz.
- d) Etik ihlali yapıldığı iddia edilen olayın öğrenilme tarihinden itibaren altı ay geçmiş olan şikâyetler incelenmez.

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜK
Rektör Yardımcısı

e) Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlaline yönelik olarak re'sen inceleme başlatabilir.

f) Başvuruda, etik ilkelere aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir; iddia, kişi, zaman ve yer belirtilerek somutlaştırılır. Elde bulundurulmuş her türlü belge başvuruya eklenir; tanık ve diğer delillere işaret edilir.

g) Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte Etik Kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.

Başvuruların kabulü ve incelenmesi

MADDE 12- (1) Başkan, yapılan tüm başvuruları değerlendirilmek üzere Etik Kurulun yapacağı ilk toplantının gündemine alır. Başvurular, başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde gündeme alınarak raportör atanır.

(2) Yapılan başvuruların usul bakımından kabulü ve değerlendirmeye alınması yetkisi münhasıran Etik Kurula aittir. Usulüne uygun olmayan ve Etik Kurul'un görevi kapsamına girmeyen başvurular, mümkün olduğu takdirde başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

(3) Etik Kurul incelemesini, raportörün atanma tarihinden itibaren üç ay içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Gerek görülmesi halinde, Etik Kurul bu süreyi uzatabilir.

Raportör atanması ve görevleri

MADDE 13- (1) Etik Kurul, hakkında inceleme kararı verdiği her dosya için üyeler arasından bir veya birden fazla raportör görevlendirir.

(2) Hangi dosyanın hangi üyenin raportörlüğünde olduğuna ilişkin bilgiler Sekreterlik tarafından arşivlenir.

(3) Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevlendirilen raportör ya da raportörler, gerekçelerini yazılı olarak bildirmek suretiyle bu görevden çekilme talebinde bulunabilir. Bu talep Etik Kurul tarafından karara bağlanır.

(4) Raportör ya da raportörler, Sekreterlik aracılığıyla dosya kapsamında ilgili kişilerden doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu bilgi ve belgeler dosyada saklanır. Raportör gerek gördüğü durumlarda bilirkişi atanması talebiyle Etik Kurula başvurabilir. Etik Kurul, Üniversite içinden veya Üniversite dışından olmak üzere ilgili konuda uzman olan en az bir, en çok üç kişiyi bilirkişi olarak belirler. Bilirkişilerden istenen değerlendirmenin niteliği ve kapsamı, ilgili belgeler de eklenmek suretiyle Etik Kurul tarafından kendilerine bildirilir. Bilirkişilerin raporlarını en geç otuz gün içerisinde Etik Kurula ulaştırmaları gerekmektedir. Gerektiğinde bu süre uzatılabilir.

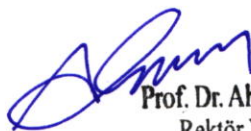
(5) Raportör ya da raportörler, atanmalarından itibaren iki ay içerisinde incelemelerini tamamlayarak, görüş ve önerilerini içeren yazılı raporu Etik Kurula sunarlar. Gerektiğinde bu süre uzatılabilir.

(6) Raportörün Etik Kurul üyeliğinin sona ermesi durumunda, Etik Kurul yeni raportör ya da raportörler görevlendirebilir.

İnceleme

MADDE 14- (1) Raportör ya da raportörlerin raporlarını Etik Kurula sunmalarından sonra Etik Kurulda konu değerlendirilir. Kurul üyeleri toplantılarda gerekli her türlü bilgiyi raportörden isteyebilirler, belgeleri ve kayıtları inceleyebilirler. Kurul ilke olarak tüm değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. Gerektiğinde ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alabilir.

(2) Etik Kurul gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet edebilir. Kişilere, yazılı olarak konuyla ilgili açıklama yapma hakkı tanınır. Kurul üyeleri edinilen bilgiler üzerindeki yorumlarını ve tartışmasını davetlilerin toplantıdan ayrılmasından sonra yapar. Açıklama hakkının kendisine bildirildiği tarihten itibaren 15(on beş) gün içinde geçerli bir mazereti olmaksızın yanıt vermeyen kişi, açıklama hakkından feragat etmiş sayılır. Bu durumda, Etik Kurul mevcut bilgi ve belgelere dayalı olarak değerlendirme yapar.

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜK
Rektör Yardımcısı

(3) Etik Kurul, faaliyetinde tamamen bağımsız olup, yapılan başvuruları Üniversitenin etik ilkeler kitapçığı, ilgili mevzuat ve diğer evrensel olarak kabul edilen etik ilkelere uygunluk açısından değerlendirir ve karara bağlar.

Toplantı ve karar alma usulü

MADDE 15- (1) Etik Kurul, başkanın çağrısı üzerine gündemi görüşmek üzere ayda bir kez, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kurul gerektiğinde, Başkanın çağrısı üzerine olağanüstü olarak da toplanabilir. Görüşülecek dosya bulunmaması halinde, toplantı aralığı uzayabilir.

(2) Başkanın yokluğunda, başkan yardımcısı Etik Kurula başkanlık yapar. Herhangi bir nedenle üye sıfatını kaybeden başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Bu suretle göreve gelen başkan sefinin görev süresini tamamlar.

(3) Toplantı kapalı usulde yapılır. Oylamada hiçbir üye çekimser oy kullanamaz.

(4) Kararlar katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Raportör olarak atanan üye ya da üyeler atandıkları dosya ile ilgili olarak yapılan görüşmelere katılabilir ancak oy kullanamazlar.

(5) Üyeler, kendilerinin herhangi bir şekilde ilgili olduğu gündem maddelerine ilişkin müzakerelere katılamaz ve oy kullanamazlar.

(6) Alınan karar gerekçeleri ile birlikte yazılarak, raportör dışında toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karşı oy kullanan üyeler, yazılı muhalefet gerekçelerini karara eklemelidirler.

Kararlar üzerine yapılacak işlem

MADDE 16- (1) Etik Kurulun kararları tespit niteliğindedir. Görüş ve öneri niteliğindeki kararlar Rektörlük makamına sunulur, ilgili kişilere de tebliğ edilir.

Gizlilik

MADDE 17- (1) Etik Kurulda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Kurula sunulan dosyalardaki belgelerin gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasından Etik Kurul ve Sekreterliği sorumludur.

Yazışmalar

MADDE 18- (1) Etik Kurul, inceleme ve değerlendirmeleri sırasında Üniversite birimleri ve ilgili kişilerle yapılması gereken tüm yazışmaları Sekreterlik aracılığıyla, diğer kurum ve kuruluşlarla yapılacak yazışmaları ise Rektörlük aracılığıyla yapar.

Etik Kurul Sekreterliği

MADDE 19- (1) Etik Kurulun görev ve yetkileri kapsamında yapacağı işlemlerle ilgili sekreterlik hizmetleri, gerekli ödeneğin sağlanması, personel, mekân, araç, gereç ihtiyacı Rektörlük tarafından karşılanır.

(2) Etik Kurulun inceleme yaptığı dosyalarla ilgili tüm belgeler, inceleme ve değerlendirme sürecindeki tüm yazışmalar ve sunulan raporlar ilgili mevzuatın öngördüğü sürece Sekreterlik tarafından saklanır. Tüm kayıtlar Sekreterlik tarafından tutulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 20- (1) Bu Yönerge, Kocaeli Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği 20/6/2019 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21- (1) Bu Yönerge hükümlerini, Kocaeli Üniversitesi Rektörü yürütür.

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜK
Rektör Yardımcısı